

”חסידים בלי הבדל מעמד ומצב בהשכלה והשגה, יהיו בעלי עבודה”

ברשימות היומן שלי, שרשמתי מה שזכיתי לשמוע מהוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בשנת תרנ"ז, ישנה רשימה מפורטת ממה שאמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נב"מ זי"ע בענין העבודה של חסידים בעבודת התפלה.

חסידות היא השכלה והבנה, שבעיקרה גילה וייסד רבנו הגדול בשביל עבודת התפלה וחינוך החסידים, ואחריו הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי ואחריו הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק "צמח צדק", שתיקנו את סדר עבודת חב"ד, שחסידים בלי הבדל מעמד ומצב בהשכלה והשגה, יהיו בעלי עבודה.

בודאי צצריכים ללמוד חסידות ולהתעמק בהבנת החסידות, אך עיקר ושורש הכל הוא עבודת התפלה, תפלה לבבית בלב נשבר ואמירת התלים, העולה למעלה מעלה ומעוררת רחמי שמים בישועה בגשמיות וברוחניות.

כדי להיות עובד השי"ת כפי שהוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים הדריכו וברכו את החסידים, צריכים להתחיל בעבודה בפועל, אמסור בזה בקיצור דקיצור, מה שרשום אצלי בענין זה.

בחינוך המזבח, ישנם חינוך המזבח הפנימי וחינוך המזבח החיצוני.

בחינוך עצמו גם כן ישנם חינוך פנימי וחינוך חיצוני, חינוך כללי וחינוך פרטי. חינוך כללי היינו יהודי של שולחן ערוך, העבודה של מזבח החיצון, וחינוך מזבח הפנימי, חינוך חסידים.

שתיהן, עבודת הקרבנות (מזבח החיצון) ועבודת הקטורת (מזבח הפנימי) הן עבודת החסידים. ההבדל הוא בין עבודת המוח ועבודת הלב, התפעלות המוח והתפעלות הלב.

עבודת הלב תפסה תמיד את המקום הגדול ביותר אצל חסידים. עבודת המוח היא הכנה בלבד לעבודת הלב, שכן "מוח שליט על הלב בתולדתו", אך העבודה העיקרית היא עבודת הלב. כך היה הסדר הפנימי אצל חסידים שהתועדו, וההתועדות החסידית השתקפה בעבודת התפלה ובתיקון המדות.

בחינוך הפנימי שחינכני הוד כ"ק אאמו"ר בשנות נעורי, אמר לי שסיפורי החסידים יש בהם משום הטבה כללית העושה את האדם לבעל מדות טובות ולעובד השם.

הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק האריך רבות בביאור והסברת הענין, שישנם שני אופני הטבה, הטבת הנרות והטבת הקטורת. קטורת איננה אגודת קטורת שמקטירים על המזבח. בקטורת ישנם י"א סממנים, וצריכים לדעת אילו סממנים ומה הכמות שיש לקחת מכל מין. יש סממנים שצריכים לכתוש ויש סממנים שצריכים לשחק — זה נקרא הטבת הקטורת. גם בהטבת הנרות צריכים לדעת איך ומאיזה חומר, לסדר את הפתילות, באיזה כלי לנסוך את השמן — זה נקרא הטבת הנרות, ואז זה אור המאיר. סיפורי צדיקים הם ההטבה, קרבנות ענינים זבח, זובח יצרו, אתכפיא, לכפות את עצמו.

העיקר שבתפלה הוא מה שבא אחרי התפלה, הציורים שאחרי התפלה, יהודי חסיד, בעל הבית חסיד, החנוני החסיד, הרי האחרי התפלה תלוי בהתנהגות שלפני התפלה. אחרי התפלה ישנן ההנהגות של יהודי שולחן ערוך, איך לקום, איך לישון, איך דלאכול. החינוך הפנימי הוא איך לחיות. יו"ד כסלו הוא זמן הלידה של חסיד. י"ט כסלו הוא הברית. בין יו"ד ליו"ט כסלו — היא הלידה, ההתחלה היא מיינו"ד", התוועדות חסידית היא לידתו של חסיד.

לא יכולתי לדלג ולא לומר ל"תמימים" את האימרה ששמעתי מאבי, שהאימרה לא תישאר בהשכלה והשגה, אלא שתהיה בעבודה בפועל, לעבוד עם עצמו ועם הזולת, להניח הכל בצד ולעסוק בעבודה בפועל.

יעזור השי"ת שתהיה נחת מיהודים בכלל ומחסירים בפרט, בגשמיות וברוחניות, שהגשמיות תביא לרוחניות, אז תהיה הגשמיות שער לגילויים עצמיים כפי שרצו ורוצים הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים.

(לקוטי דיבורים ג' ע' 976 (בלה"ק 677))

דעם רבינו'ס קוֹדֶעֶר

"התמימים הם חומר בלתי מצוייר"

[כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר שיתן יין לתלמידי הישיבה, ולפנ"ז אמר:]

חומר בלתי מצוייר – יכולים לעבדו ("אויסאַרבעטן") באופן היותר נעלה, ועד כדי כך, שמצד כח הפועל שישנו בהנפעל, יכולים לפעול בהחומר עילוי שבאין-ערוך, אף שמצד עצמו אין לו שום ערך לזה.

...יש כאלה שכבר נעשה אצלם הציור שלהם ("ז"י האָבן שוין אַליין געקראָגן אַ ציור"), ובמילא, אי אפשר (ואולי אין צורך...) לשנות אותם מהציור שלהם; אבל הבחורים, תלמידי הישיבה, הם חומר בלתי מצוייר, ובמילא, העלי' שלהם מצד כח הפועל של הרבי יכולה להיות ותהי' בלי שיעור!

(קודם שנתן יין לתלמידי הישיבה, אמר:)

גם אני הנני תלמיד של כ"ק אדמו"ר, ולכן אצטרף עם התלמידים, ובודאי לא יתרעמו עלי... (והוסיף בבת-שחוק: וגם אם יתרעמו – לא איכפת לי.)

(משיחת אחש"פ תשי"א (תו"מ ח"ג ע' 46))

הלוואי ברוחניות כמו בגשמיות

אחד מגדולי היסידים בדור הקודם, היה הרה"ח ר' אליעזר צ'עצ'ארסקי ע"ה. הוא היה עובד ובעל מדריגה וידוע חולי, בגופו היה מלא חלאים וייסורים קשים, עד כדי כך, שהרופאים אסרו עליו לאכול כמעט כל דבר, מלבד פרוסת לחם וחצי כוס חלב ליום.

פעם החליטו אנשי העיר לפעול להטבת מצב בריאותו. הם גייסו כספים ושלחו אותו לעיירת מרפא מסויימת. כעבור חודש חזר ר' לייזער ומראהו רע כבתחילה.

שאל אותו ר' מענדל: "ר' אליעזר, מה נשמע?" – ענה לו ר' לייזער: "ברוך השם" שאל אותו ר' מענדל: ברוך השם וואס? "אה", השיב לו ר' לייזער, "הלוואי שברוחניות היה כמו בגשמיות"...

למראה פליאתי הסביר ר' לייזער: "אינך מביין. בגשמיות, אמנם מותר לי לאכול רק מעט מאד, אבל אותו מעט שאני אוכל, נכנס בתוך תוכי "בפנימיות", "נעשה דם ובשר כבשרי", "מקשר את הנשמה והגוף" ונותן לי כח וחיות. ואילו ברוחניות – האם אני בטוח שמה שאני לוצד ומתפלל נכנס בתוכי בפנימיות, נותן לי חיות וכח, ונעשה "דם ובשר כבשרי"? לפיכך אני מאחל לעצמי שאכן הדברים "ייכנסו בפנימיות", יוסיפו לי יות והתלהבות ויפעלו את פעוקתם, "הלוואי שברוחניות היה כמו בגשמיות"...

משפיע רוחניות וגשמיות

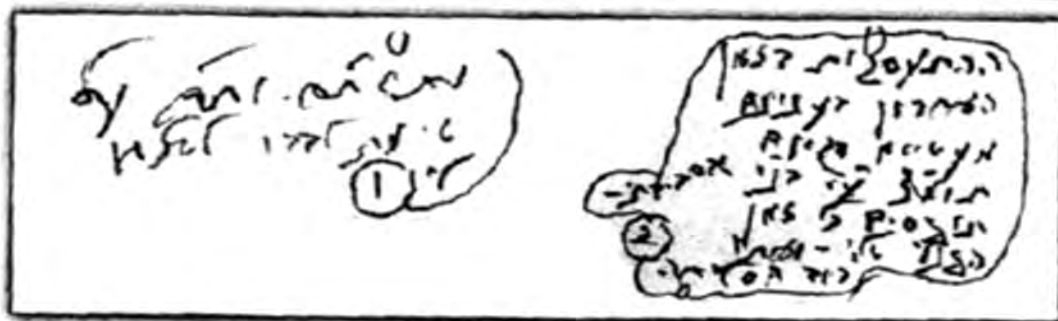
... (ב) גורם לי צער במאד מאד העדר המשמעת ובמילא הבל-סדרים השורר בהכפר.

איני יודע ברור העצה לזה, ולכאורה אין צריך עצה נוספת על ההכרה, וכמבואר שהכרה ענינה ג"כ הבנה בפנימיות, והרגשה, אשר הכפר נושא עי"ה השם כפר חב"ד, וכשנתייחד קבל עי"ה ברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר, וידוע מה שאמר פה עוד בחיים חיותו בעלמא דין, אז די זאך פירט ער אליין, ובמילא צריכים הם להביט על כל עניני הכפר שנוגע זה לחפצו ורצונו ולשמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ואין זה ענין פרטי בלבד, והנפ"מ בזה בשנים: בקו ימין - שכיון שזהו ענינו והוא נשיא הדור, היינו שעל ידו נשפעות כל המשכות השייכים לדורנו, לא רק השפעות רוחניות אלא גם השפעות גשמיות (וכידוע שזהו ענין הנשיא שכל השפעות הדור - באין יוצא - נשפעות על ידו, שלכן הי' הכרח שאפי' בשר גשמי לדור המדבר יושפע באמצעות משה רבינו, אף שאמר מאין לי בשר, וכמבואר בדא"ח הפירוש עי"ה שאמר מאין לי בשר) הרי מקבלים השפעתו (אם רק הצנורות מתאימים לחפצו ולרצונו) בהצלחה (שפירושו למע' מדרך הטבע), און פארניצן דאס אויף געזונטע פרייליכע זאכען. וגם לצד השני, היינו שכשעושים שלא כדבעי, הרי עי"ה מגדילים את כח הלעו"ז לא רק בהד' אמות של עצמם, אלא ג"כ בהד' אמות של נשיא הדור, ובמילא נוגע זה להכלל - במדה מרובה יותר, מאשר מצד ערבות שכל ישראל ערבים. והאריכות בזה למותר, כי הענין פשוט למדי, ובפרט לאלו שעסקו בתורת החסידות ויש להם החוש בענין ההתקשרות וכו'...

(אג"ק כ"ק אדמו"ר ח"ו ע' רנו)

כתב יד קודש

- 1) נת' ות"ח. ות"ח על שימת לבבו לשלחו לי
- 2) ההתעסקות בומן האחרון בענינים מעשיים דקיום תומ"צ ע"י בניי שבסביבותי - תופסים כל זמן הפגרי שלי - ואתו רוב הסליחה.